

Prof.dr.sc. B. Cvjetković
HDBZ
Agronomski fakultet Zagreb

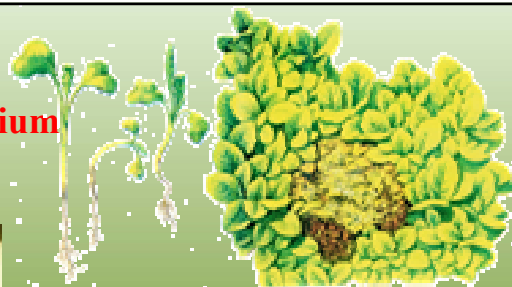

Mogućnosti zaštite bilja od štetočinja iz tla

Uzročnici bolesti i štetnici

- Pythium vrste
- Phytophthora vrste
- Didymella lycopersici
- Sclerotinia sclerotiorum
- Sclerotinia minor
- Rhizoctonia solani
- Verticillium vrste
- Fusarium vrste
- Chalara elegans (Syn. Thielaviopsis basicola)
- Meloidogyne vrste - nematode
- Gryllotalpa gryllotalpa - rovac
- Agrotis spp. - sovica

Polijeganje
rasada Pythium
spp.

Trulež korjenovog vrata
Phytophthora spp.

Plutavost korijena
Pyrenocheta lycopersici

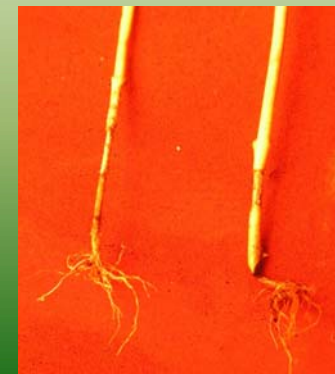
Rak stabljike
Didymela lycopersici

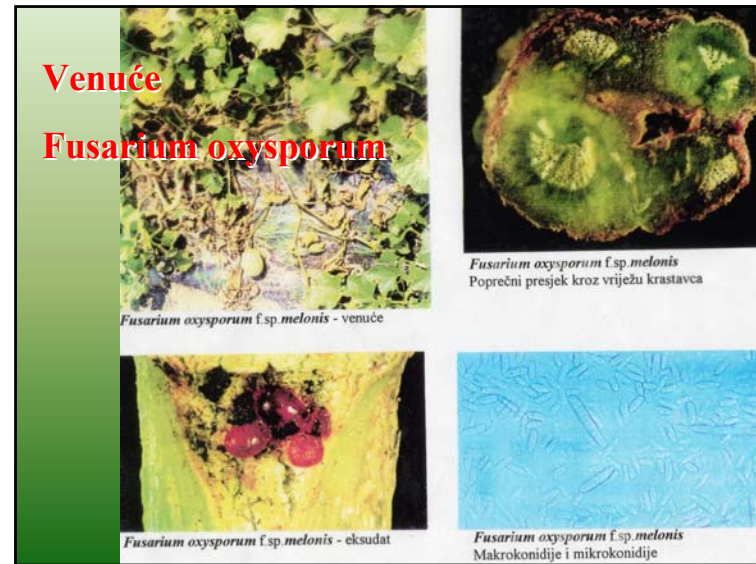
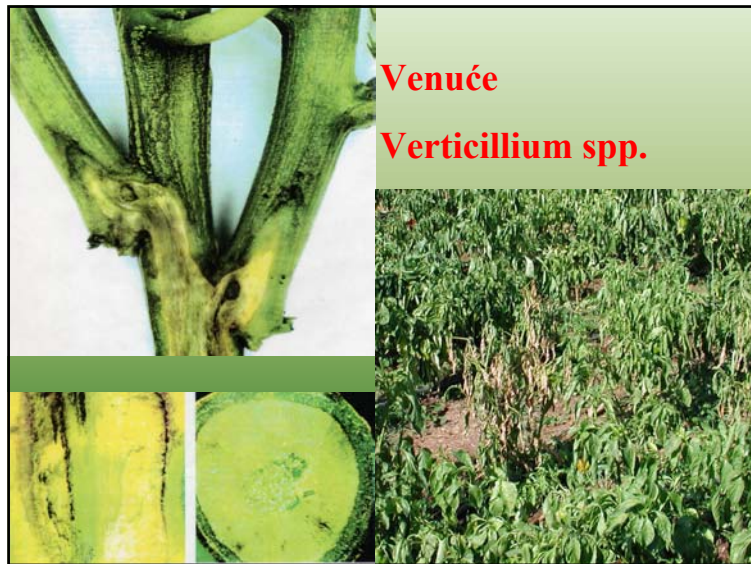

Bijela trulež
Sclerotinia spp.

Usukanost stabljike
Rhizoctonia solani

Plodored

Rajčica Salata Celer Grah Mrkva Krastavac Patlidžan

Otporne sorte i podloge

Hibridi otporni na:

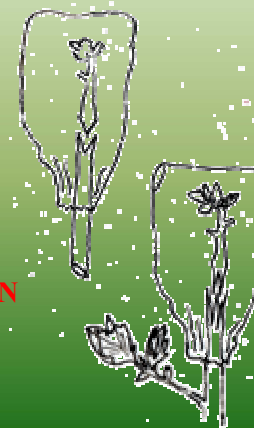
Verticillium spp. - VE

Fusarium oxysporum - F1/2

Pyrenocheta lycopersici PY 1 ili KN

Tomato Mosaic Virus - Tm - 2

Meloidogyne spp. - MI

Cijepljena sadnica
rajčice ...

... i lubenice

Uzgoj u hidroponu

1 PAKIRANJE SUPSTRATA – 3 BILJKE – RAZMAK 33 CM
 8 REDOVA → 4 TRAKE

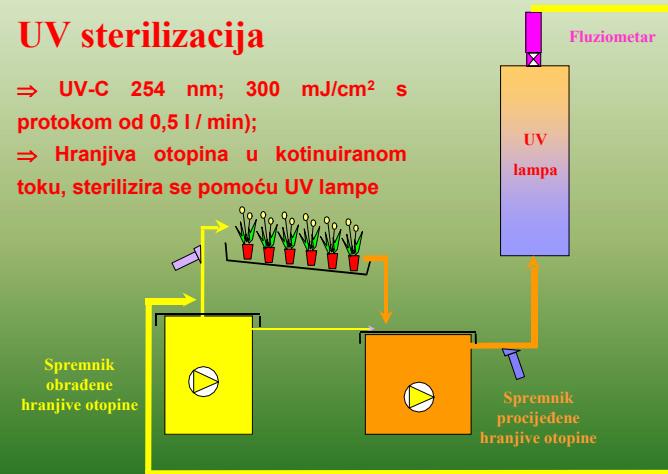
razmak 60 cm

razmak 120 cm

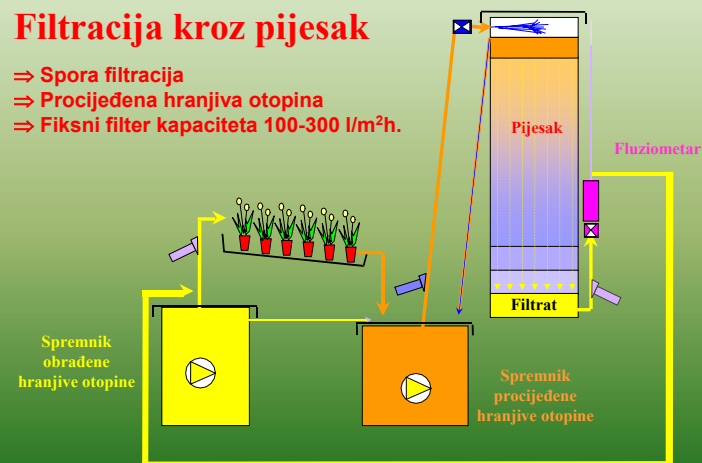
UV sterilizacija

⇒ UV-C 254 nm; 300 mJ/cm² s
 protokom od 0,5 l / min);
 ⇒ Hranjiva otopina u kotinuiranom
 toku, sterilizira se pomoću UV lampe

Filtracija kroz pijesak

⇒ Spora filtracija
 ⇒ Procijedena hranjiva otopina
 ⇒ Fiksni filter kapaciteta 100-300 l/m²h.

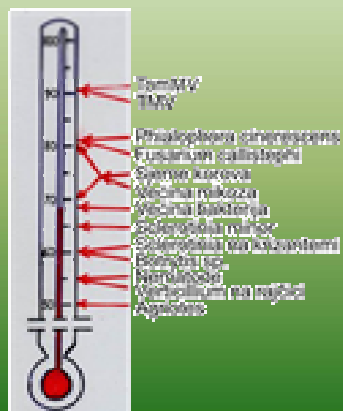

Metode dezinfekcije

		aktivno	pasivno	lokalno	produženo
1	Toplinska energija	+	-	+	-
2	Filtracija (pijesak, membrane)	-	+	+	-
3	UV radijacija	+	-	+	-
4	Ozon	+	-	-	+
5	Sredstva za zaštitu bilja	+	-	+	+
6	Biološke metode	+	-	+	+

Toplinska energija

Letalne temperature za pojedine štetočinje u tlu pri ekspoziciji od 10 minuta

Temperature inaktivacije pojedinih štetočinja (Bollen, 1969, dopunjeno)

Parazit	Temperatura (°C)	ekspozicija (minute)
<i>Pythium</i> sp.	46-53	30
<i>Phytophthora</i> spp.	46	20-40
<i>Sclerotinia sclerotiorum</i>	50	5
<i>Rhizoctonia solani</i>	53	30
<i>Verticillium albo-atrum</i>	53	30
<i>Verticillium dahliae</i>	58	30
<i>Fusarium oxysporum</i> f.sp. <i>gladioli</i>	57	30
<i>Fusarium oxysporum</i> f.sp. <i>dianthi</i>	60	30
<i>Didymella lycopersici</i>	50	30
Većina bakterija	60-70	10
sjeme korova	70-80	15
termostabilne bakterije	90	30
aktinomiceti	90	30
<i>Meloidogyne</i>	48-50	10
većina insekata	60-70	30
virusi u biljnim ostacima	90	10-15

Priprema tla za termičku obradu

Primjena pregrijane vodene pare

Metoda je poznata od 1800. godine. Primjenjuje se kod onih kultura koje mogu podnijeti visoke troškove.

Uvjeti primjene:
temperature od 60-70°C u trajanju od 30 minuta

Seifert - kotao za proizvodnju pare

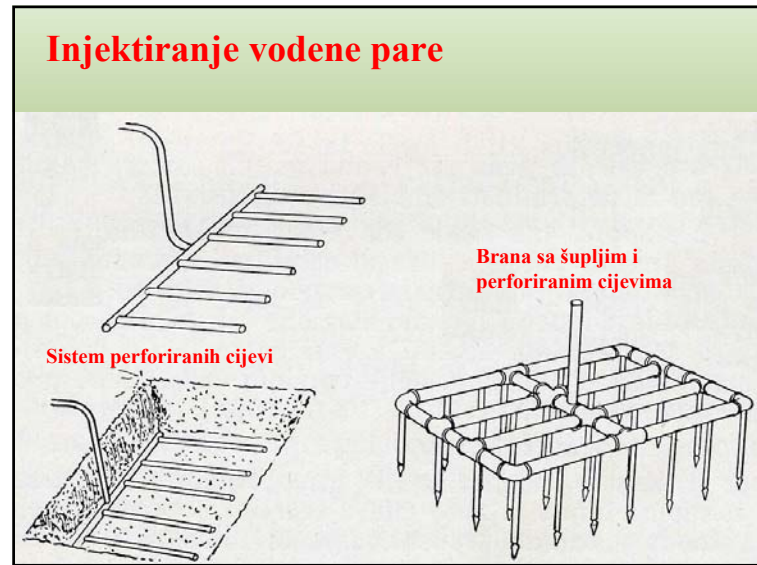
Primjena pare pod foliju na tlu

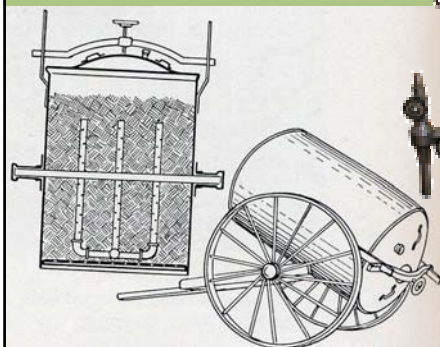
Sterilizacija zemlje na stolovima

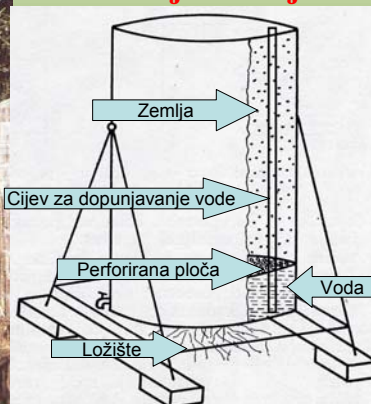
Injektiranje vodene pare

Sterilizacija malih količina zemlje

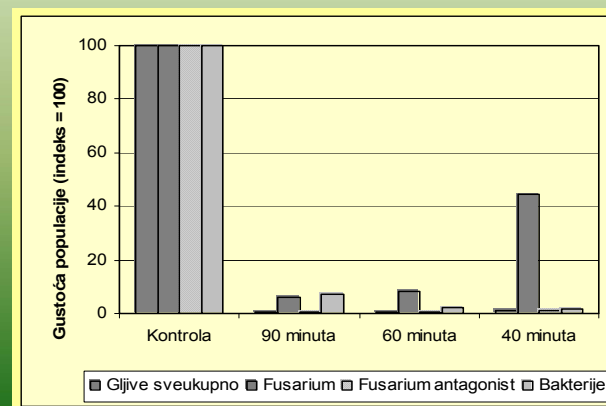
Shematski prikaz priručnog kotla za sterilizaciju zemlje

Autoklav za sterilizaciju zemlje i opreme

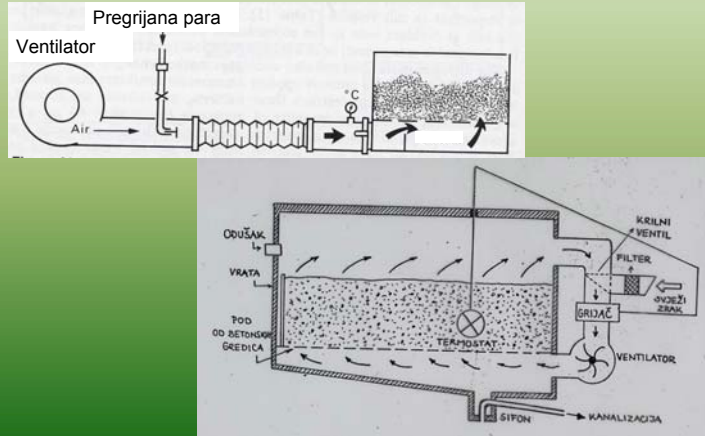

Djelotvornost sterilizacije vodenom parom na mikroorganizme u tlu u odnosu na vrijeme izloženosti

Pasterizacija zemlje

Solarizacija

Pokus primjene solarizacije (snimila: Lj. Ostrec)

Dio tretiran solarizacijom bez korova (snimila: Lj. Ostrec)

Maksimalne temperature postignute u tlu, pod folijom i bez folije

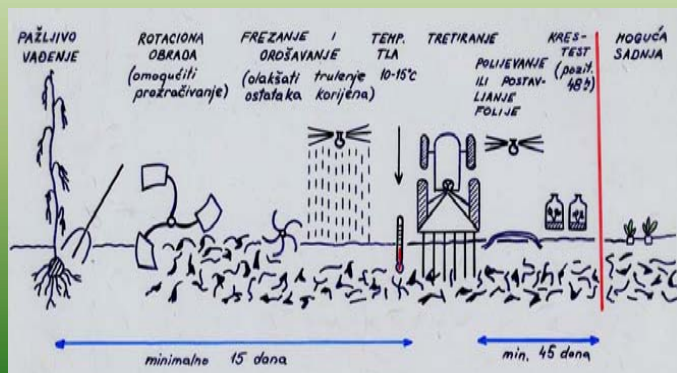
Dubina mjerenja cm	Pod folijom °C	Bez folije °C	Razlika temperatura
Površina tla	24-64	24-43	0-21
5	25-55	24-42	1-13
10	26-49	25-38	1-11
15	26-42	24-37	2-5
30	37-36	26-31	11-5

Utjecaj solarizacije na brojnost nematoda u tlu staklenika u Đurđevcu

Solarizirane površine	Broj nematoda u 100 ml tla					
	Prije solarizacije (08.07.1992.)			Nakon solarizacije (08.09.1992.)		
	<i>Meloidogyne</i> spp.	Ostali paraziti	Saprofiti	<i>Meloidogyne</i> spp.	Ostali paraziti	Saprofiti
S I	45	60	120	0	5	40
S II	30	75	115	0	0	45
S III	45	65	140	0	0	50
S IV	50	75	240	0	0	50
Prosjeck	41	69	154	0	1	46
Učinkovitost (% Abboot)				100	99	92
Nesolarizirane površine						
K I	45	75	140	125	165	515
K II	40	80	125	85	210	620
K III	45	70	140	360	110	530
Prosjeck	43	75	135	190	162	555

Ljarka Ostrec, 2002.

Kemijske metode

Spektar djelovanja sredstava za dezinfekciju tla

Dezinficijens	Fungicid	Nematocid	Insekticid	Herbicid
1 Dazomet (Basamid G)*	+	+	+	+
2 Metam-natrij	+	+	+	+
3 Diklorpropen (DD-92)	-	+	+	-
4 Klorpikrin	+	+	+	+
5 Metilbromid	+	+	+	+
6 Formalin	+	-	-	-

* Jedini je registriran za povrće u RH

Basamid G

Najpogodnije vrijeme primjene: proljeće ili kasna jesen, pri temperaturi tla višoj od 10 °C. Sve ostatke biljaka ukloniti s tla, a sve otvore prema pokrajnim prostorijama dobro zatvoriti.

Plastične folije učvrstiti, a podno grijanje za vrijeme dezinfekcije isključiti. Pri dezinfekciji na otvorenome udaljenost do susjedne kulture mora biti najmanje 0,5 m.

Priprema

Aplikacija

Odmah nakon rasipanja preparat umiješati u tlo odgovarajućim strojem (freza, kopačica). Održavati vlažnost tla 5 dana. Natapanjem površinskog sloja tla poboljšava se dezinfekcija - postupak prema potrebi ponoviti ili tlo pokriti folijom.

Nakon primjene sredstva, mora proći određeno vrijeme prije nego se obavi sjetva ili sadnja. Taj period ovisi o temperaturi tla.

Nakon dezinfekcije, s više mjesta i iz različitih dubina, uzima se prosječni uzorak tla

Jedna staklenka se do polovine napuni dezinficiranim, a druga, nedezinficiranim zemljom

U navlaženu vatu se stavi malo sjemena kres salate, salate ili luka i objesi u obje staklenke

Tlo je spremno za sjetvu ili sadnju, ako u obje staklenke sjeme podjednako brzo klija

Prosjetavanje tla

Primjena fumiganata u tekućem obliku

Ručna aplikacija

Raskuživanje fungicidima

	karbendazim (Bavistin)	propamokarb (Previcur)	iprodion (Kidan)	kaptan (Merpan)	metalaksil (Ridomil)
Pythium spp.	-	+*	-	+	+*
Phytophthora spp.	-	+*	-	+	+*
Sclerotinia spp.	+	-	+*	±	-
Rhizoctonia solani	+	-	+	+	-
Verticillium vrste	+	-	-	±	-
Fusarium vrste	+	-	±	±	-
Chalara elegans	+	-	-	±	-
Didymella lycopersici	+	-	-	±	-
Botrytis cinerea	+	-	+*	±	-

Legenda: + djeluje dobro *specifično za pojedinu bolest
 ± osrednje djeluje
 - ne djeluje

Djelotvornost fungicida na gljivu Sclerotinia minor na salati

Tlo dezinficirano Basamidom

Fungicid	doza g/ha	% zaraze	djelotvornost
Sumilex	600	0,0	100
Kidan	600	1,1	90,9
Ronilan	600	1,1	90,9
Kontrola	-	12,2	-

Razlika prinosa

	Prinos kg/1000 m ²	Razlika kg
Tretirano	2940	465
Netretirano	2475	

Bez Basamida

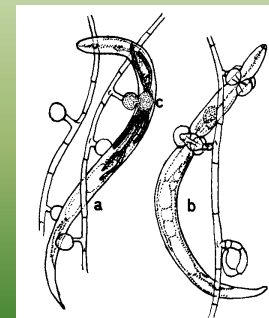
Fungicid	doza g/ha	% zaraze	djelotvornost
Sumilex	600	0,3	98,5
Kidan	750	0,7	98,5
Ronilan	600	1,5	98,5
Kontrola	-	20,0	-

Mogućnost fitotoksičnosti

Biološka borba

Agrobacterium radiobacter
Bacillus firmus
Burkholderia cepacia
Clonostachys rosea
Coniothyrium minitans
Fusarium spp. antagonist
Muscodor albus
Myrothecium verrucaria
Paecilomyces lilacinus
Rhizoctonia spp. hipovirulentna
Streptomyces griseoviridis
Trichoderma spp.
Verticillium biguttatum

Zahvaljujem na pozornosti !

Hrvatsko Društvo Biljne Zaštite